

Viidenneksellä opiskelijoista mielessä idea tai innovaatio, jonka varaan voisi perustaa uutta liiketoimintaa

10.4.2025

Entre Intentio -mittarin avulla on kerätty aineistoa yrittäjyysaikomuksista aina vuodesta 2008 vuoteen 2024. Yhteensä vastauksia on kertynyt 18 949 eri vuosien opiskelijoilta, mikä on täysin poikkeuksellinen aineisto maailmanlaajuisestikin tarkasteltuna. Tässä artikkelissa esitetään aineiston tunnuslukuja pelkästään SEAMKin ensimmäisen vuoden opiskelijoiden osalta, jotta voidaan verrata eroja vuosittain. Tämä artikkeli keskittyy siihen, miten hyvin opiskelijat tunnistavat liiketoimintamahdollisuuksia toimintaympäristössään. Tähän liittyy kysymys siitä, onko opiskelijalla mielessään joku idea tai innovaatio, jonka varaan voisi perustaa uutta liiketoimintaa. Tämä kysymys lisättiin mittaristoon vuoden 2010 kyselyyn. Vastauksia on yhteensä 6137.

Ideoita useammin lähivuosina kuin aiemmin

Opiskelijoilta kysyttiin kysymys: ”Onko sinulla tällä hetkellä mielessä jokin uusi idea tai innovaatio (liittyen tuotteeseen, palveluun tai prosessiin), jonka varaan voisi yrittää perustaa uuden liiketoiminnan?”. Taulukossa 1 on esitetty kokonaisvastaukset eri vuosilta. Kyllä-vastausten prosenttiosuudet vaihtelevat 18–23 %:n välillä. Eniten ideoita on ollut vuonna 2021 ja 2023. Toisin sanoen noin joka viidennellä opiskelijalla on mielessään jokin idea tai innovaatio jo ensimmäisenä opiskeluvuotenaan.

Taulukko 1. Yrityksen perustamisaktiivisuus opintojen aikana.

Aineiston keruu	Onko sinulla tällä hetkellä mielessä jokin uusi idea tai innovaatio (liittyen tuotteeseen, palveluun tai prosessiin), jonka varaan voisi yrittää perustaa uuden liiketoiminnan?			
	n	Kyllä	Ei	yht.
2010	525	19 %	81 %	100 %
2011	661	18 %	82 %	100 %
2012	686	19 %	81 %	100 %
2013	517	19 %	81 %	100 %
2018	603	21 %	79 %	100 %
2019	500	18 %	82 %	100 %
2020	606	21 %	79 %	100 %
2021	831	23 %	77 %	100 %
2023	587	23 %	77 %	100 %
2024	621	21 %	79 %	100 %
		Sig. 0,144		

Jos verrataan keskenään kahta aikasarjaa eli vuosia 2010–2013 vuosiin 2018–2024, on vastausten välillä tilastollisesti merkitsevä ero ($p<0,01$). Taulukosta 2 voi huomata, että vuosina 2018–2024 on enemmän niitä opiskelijoita, joilla on mielessään uusi idea tai innovaatio, jonka varaan voisi perustaa uuden liiketoiminnan, kuin vuosina 2010–2013. Tämä heijastelee aiempaa tulosta siitä, että myös opiskelijoiden yrityksen perustamisaktiivisuus on ollut korkeammalla noina vuosina (Joensuu-Salo ym., 2025). Tämä voi johtua monista eri asioista. Ylipäänsä yrittäjyyden opettamiseen on panostettu SEAMKissa viime vuosina paljon ja esimerkiksi Y-Zone on perustettu tukemaan opiskelijoiden yrittäjyyttä.

Taulukko 2. Erot aikasarjojen välillä ideoissa ja innovaatioissa.

Aineiston keruu	Onko sinulla tällä hetkellä mielessä jokin uusi idea tai innovaatio (liittyen tuotteeseen, palveluun tai prosessiin), jonka varaan voisi yrittää perustaa uuden liiketoiminnan?			
	n	Kyllä	Ei	yht.
2010–2013	2389	18 %	82 %	100 %
2018–2024	3748	21 %	79 %	100 %
		Sig. 0,010		

Aiempi yrittäjyyskokemus vaikuttaa

Tulokset osoittavat, että jos opiskelijalla oli aiempaa kokemusta yrityksen perustamisesta, hänellä oli todennäköisemmin myös nyt mielessään joku idea tai innovaatio, jonka varaan voisi perustaa yrityksen. Taulukossa 3 on esitetty vastaukset aikasarjasta 2010–2013 ja taulukossa 4 aikasarjasta 2018–2024. Erot ovat kaikissa kohdin tilastollisesti erittäin merkitseviä ($p<0,001$). Ensimmäisessä aikasarjassa aiemmin yrityksen perustaneista jopa 42 %:lla on myös tällä hetkellä mielessään idea tai innovaatio, kun muilla opiskelijoilla vastaava prosenttiosuus on 18 %. Toisessa aikasarjassa vastaavat prosenttiosuudet ovat 42 % ja 19 %. Myös se, onko tällä hetkellä perustamassa omaa yritystä, vaikuttaa ideoihin ja innovaatioihin, mikä toki on luonnollista. Tällä hetkellä yritystä perustamassa olevista opiskelijoista 71 %:lla on mielessään idea tai innovaatio ensimmäisessä aikasarjassa ja 76 %:lla toisessa aikasarjassa.

Taulukko 3. Aiempi yrityksen perustamiskokemus ja tämänhetkinen yrittäjäksi ryhtyminen (aikasarja 2010–2013).

Onko sinulla tällä hetkellä mielessä jokin uusi idea tai innovaatio (liittyen tuotteeseen, palveluun tai prosessiin), jonka varaan voisi yrittää perustaa uuden liiketoiminnan?	SeAMK-vastaukset			
	Aikasarja v. 2010–2013			
	Oletko tällä hetkellä perustamassa omaa yritystä?		Oletko perustanut oman yrityksen aikaisemmin?	
	Kyllä	Ei	Kyllä	En
	(n=116)	(n=2261)	(n=96)	(n=2247)
Kyllä	71 %	16 %	42 %	18 %
Ei	29 %	84 %	58 %	82 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
	Sig. <0,001		Sig. <0,001	

Taulukko 4. Aiempi yrityksen perustamiskokemus ja tämänhetkinen yrittäjäksi ryhtyminen (aikasarja 2018–2024).

Onko sinulla tällä hetkellä mielessä jokin uusi idea tai innovaatio (liittyen tuotteeseen, palveluun tai prosessiin), jonka varaan voisi yrittää perustaa uuden liiketoiminnan?	SeAMK-vastaukset			
	Aikasarja v. 2018–2024			
	Oletko tällä hetkellä perustamassa omaa yritystä?		Oletko perustanut oman yrityksen aikaisemmin?	
	Kyllä	Ei	Kyllä	En
	(n=243)	(n=3486)	(n=360)	(n=3326)
Kyllä	76 %	17 %	42 %	19 %
Ei	24 %	83 %	58 %	81 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
	Sig. <0,001		Sig. <0,001	

Roolimalleilla, iällä, koulutustaustalla ja sukupuolella on myös vaikutusta

Opiskelijoiden ideoita ja innovaatioita uuden liiketoiminnan perustamiseksi selittivät useat eri taustatekijät. Yksi selkeimmistä selittävistä tekijöistä oli yrittäjyyden roolimalli. Opiskelijat, joilla oli lähipiirissä (vanhemmat, sisarukset, jne.) yrityksen perustanut tai yrittäjänä toiminut henkilö, omasivat muita useammin ideoita tai innovaatiota, joiden varaan voisi perustaa uutta liiketoimintaa. Tilastollisesti merkitsevä ero löytyi lähes kaikilta keruuvuosilta. Myös isän ja äidin yrittäjyydellä oli merkitystä.

Toinen ideoiden ja innovaatioiden tunnistamiseen vaikuttava tekijä oli opiskelijan ikä. Tilastollisesti merkitseviä eroja löytyi sen mukaan, oliko opiskelija korkeintaan 20-vuotias tai yli 20-vuotias. Vanhemmilla opiskelijoilla oli todennäköisemmin mielessään idea tai innovaatio, jonka varaan voisi perustaa liiketoiminnan. Myös opiskelijan koulutustaustalla oli merkitystä, mutta tulokset vaihtelivat hieman vuosittain. Pääsääntöisesti opiskelijat, joilla oli taustalla ammatillinen koulutus, omasivat ideoita useammin kuin ne opiskelijat, joilla oli taustalla lukiokoulutus. Esimerkiksi vuonna 2021 ammatillisen koulutuksen omaavista opiskelijoista 23 %:lla oli idea tai innovaatio mielessään, kun taas lukiotaustan omaavista vastaava prosenttiosuus oli 18 %. Sukupuolen vaikutus vaihteli vuosittain. Joinakin vuosina eroja ei löytynyt miesten ja naisten välillä, mutta vuosina 2010, 2012, 2018, 2019 ja 2023 löytyi tilastollisesti merkitseviä eroja. Näinä vuosina miehillä oli useammin mielessä idea tai innovaatio kuin naisopiskelijoilla. Suurin ero sukupuolten välillä oli vuonna 2018, jolloin 28 % miehistä ja 15 % naisista ilmoitti, että heillä on mielessään idea tai innovaatio, jonka varaan voisi perustaa uutta liiketoimintaa.

Johtopäätöksiä

Uusien liiketoimintamahdollisuuksen tunnistaminen on yrittäjyyden ytimessä. Se on yksi tärkeistä yrittäjyyskompetenssin osatekijöistä (Bagicalupo ym., 2016). On mielenkiintoista, että joka viidennellä

opiskelijalla on mielessään idea tai innovaatio, jonka varaan voisi perustaa yrityksen. Olisikin tärkeää, että näitä opiskelijoita voitaisiin tukea opintojen aikana siten, että mahdolliset ideat johtaisivat myös menestyksekkääseen liiketoimintaan. Aiempi kokemus yrityksen perustamisesta vaikuttaa. Voi olla, että aiempi kokemus on harjaannuttanut katselemaan maailmaan sellaisin silmin, jolloin uusia ideoita syntyy helpommin. Mielenkiintoista on myös se, että ammatillisen koulutuksen omaavilla ideoita uuden liiketoiminnan perustamiseen on enemmän kuin lukiopohjalta ammattikorkeakoulun aloittaneilla. Voi toki olla, että nämä ideat liittyvät johonkin tiettyyn ammattialaan, johon ammatillinen koulutus on jo antanut pohjan.

Tulokset osoittavat, että edelleen jostain syystä myös yrittäjyyden alkuvaihe – ideoiden löytäminen – näyttää olevan miehille ainakin jossain määrin yleisempää kuin naisille. Mistä tämä sitten johtuu, onkin hyvä kysymys. Yksi vaihtoehto on edelleen yrittäjyyteen liittyvä maskuliininen kuva, mikä heijastuu naisten haluttomuuteen miettiä liiketoimintaideoita tai nähdä ideoitaan nimenomaan liiketoiminnan kannalta. Toisaalta roolimalleilla on iso merkitys. Läheisten yrittäjyys luo opiskelijalle sellaista perustaa, joka auttaa tunnistamaan liiketoimintamahdollisuuksia muita helpommin.

Tämä artikkeli on tuotettu Yrittäjyysaikomukset ja niihin vaikuttavat tekijät – tuloksia yrittäjyyspotentiaalin kasvattamiseen EP:llä -hankkeessa, jota on rahoittanut Töysän säästöpankkisäätiö.

Sanna Joensuu-Salo
tutkijayliopettaja, dosentti
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Marja Katajavirta
asiantuntija, TKI
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Anmari Viljamaa
tutkijayliopettaja, dosentti
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Aiemmin sarjassa julkaistu:

Entre Intentio -mittarilla kerätty data ainutlaatuinen maailmassa | Julkaisut@SEAMKOpiskelijoiden yrityksen perustamisaktiivisuus noussut viimeisen kymmenen vuoden aikana

Lähteet

Bacigalupo, M., Kampylis, P., Punie, Y., & Van Den Brande, L. (2016). *EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework.* Publication Office of the European Union.

Joensuu-Salo, S., Katajavirta, M., & Viljamaa, A. (2025). *Opiskelijoiden yrityksen perustamisaktiivisuus noussut viimeisen kymmenen vuoden aikana.* @SeAMK verkkolehti. https://lehti.app-staging.seamk.hion.dev/verkkolehti/opiskelijoiden-yrityksen-perustamisaktiivisuus-noussut-viimeisen-kymmenen-vuoden-aikana/